

# Hostivičtí občané v domácím odboji

## Jak psát o domácím odboji...

Domácí odboj za 2. světové války byl zcela samozřejmě ilegální, což přináší velké obtíže při jeho popisu. Vcelku jednoznačné jsou údaje o účastnících odboje, jejichž činnost byla prozrazena již za války. Tito účastníci byli vězněni a mnozí z nich byli popraveni nebo se v důsledku útrap při věznění neočekali konce války. Větší problém přináší shrnutí odboje, který zůstal neodhalen, a odboje v posledních dnech války. Dochovala se řada úředních zpráv a pamětních spisů, které popisují jednotlivé události, některé z doby hned po skončení války, jiné jako mnohem pozdější vzpomínky. Každý autor popisuje události ze svého pohledu a o jiných třeba ani nemusel vědět. Některé údaje však později zpochybňovali i jiní členové stejné skupiny, což se týká hlavně ilegální skupiny komunistické mládeže. V některých případech je obtížné uvážít, jak rozsáhlá odbojová činnost vlastně byla. V řadě materiálů je zmíněno, že poštovní doručovatel B. Tejnský ničil udavačské dopisy adresované gestapu. Někteří pamětníci však namítají, že o této činnosti neexistuje jediný důkaz, přestože jiní občané tuto činnost potvrdili z vlastní zkušenosti.

Při sepisování zpráv bohužel hrála svou roli i politická příslušnost autorů. Poměrně četné a obsáhlé jsou zprávy o komunistickém odboji, protože komunisté se po válce stali hlavní silou v společnosti. V postatě jedinou souvislejší zprávou o nekomunistickém odboji je text Štěpána Figara a Oldřicha Vágnera. Zcela nezpracován zůstal odboj navázaný na hostivickou katolickou faru, kde se přitom konaly první schůzky ilegálního národního výboru.

Výstava si neklade za cíl přinést jediný pravdivý obraz válečných událostí a odboje, to při rozsahu dochovaných dokladů ani není možné. Tento text nesnižuje zásluhy jednotlivých účastníků odboje, má však upozornit na úskalí, která by si měl uvědomovat čtenář autentických dokumentů zařazených na tuto výstavu.

## Úkryt komunistických funkcionářů

dozrvaly nezastihly nás nepřipraveny, \* \* \* \* \* V poslední schůzi na řadě 4.5., rozšířené o velitele bojové a pořádkové služby byly již zprávy z Prahy o odstraňování německých nápisů, vyvěšování vlajek a hrozeb zastavením (Figgar na stanici), rozcházení se účastníci této schůze do svých domovů, na cestě zastavování voj. Hlídkami, které již v nervozitě očekávaly nějaký přešlap od českého obyvatelstva.

V Hostivici i v Litovicích byla stejně jako na celém Kladensku komunistická strana velmi silná již před válkou. Za války se zde proto ukryvali někteří čelní představitelé strany, v této souvislosti je zmiňován i známý Julius Fučík.

**Jaroslav Klecan (\*1914), „Mirek“** z Fučíkovy Reportáže psané na oprátce, měl rodiče v Litovicích v nynější České ulici. V letech 1936–1939 působil jako španělský interbrigadista. V dubnu 1942 byl zatčen a v březnu 1943 za účast v odboji popraven v Berlíně.

**Jan Žižka alias Alois Kožený (\*1907)** působil ve III. ilegálním ÚV KSČ a ukrýval se v Litovicích u manželů Langových a v Jenečku u Bočků. Byl zatčen 23.2.1942 a zemřel v pankrácké věznici na následky mučení.



*Opis paměti občana Št. Figara a O. Vágnera*

Paměti k osvobozovací boji s ním. nacísem v Hostivici, sestavené volně z toho, co se uchovalo v paměti zúčastněných, kteří se znali, nevěděli jeden o druhém, že je v tomto boji zapojen. Paměti sahají až do roku 1942, kdy byly organizovány akce finanční pomocí rodinám zatčených, a to Viléma Černocho, Václava Kořihno, vězněných ve věznicích v Německu. Jmenování ústetnili se odboje jako Želez. zaměstnanci ve stanici c Praze Bubnech, kde bylo 22 zatčených. K týmž to přistoupila rodina Štěp. Drdy, typografa, zaměstnaného v tiskárně v Praze, a Jana Broula, štáb. kapit. ze zpravodajského odd. gen. štábu, zaměstnaného u zásob. odd. v Praze. Oba byli pro ústet na ilegální odboji zastřeleni. Tato podpůrné akce se jak finančně, tak i radou k získání podpor z fondu zemského úřadu a k získání penze, se účastnil o. Vágner, správce hostivického mlýna, V. Jakl, žel. zam., Ant. Lánský, tisk. dělník, K. Blätterbauer, Zam. el. podniků města Prahy. Tito dva poslední zapojili do této akce i pokladnu dramatické jednoty J.K.Tyla v Hostivici. Dále v akci byli zúčastněni Mír. Zimák, dr. městské spořitelny v Uhohšti, Stan. Zavorzil, správce fil. městské spořitelny v Uhohšti a učitel Fr. Bořinský a paní Kubištová.

Akce musela být prováděna sběrací listinou velice opatrně, neboť při prozrazení hrozil přísný trest všem a bylo zbytečné k již přiměřeným obětím přinášeti další.

Roku 1943 byla organizována činnost ve formě trojek, Figar, přednostka žel. stanice Hostivice, Souček, úředník zaměstnaný v Praze, Vágner O., Jakl V., Veselý Leopold, úředník firmy Zicha Hostivice, a Frant. Kubr, rolník v Hostivici. Tato akce záležela ve sběru potravinových lístků, cigaret a peněz, které se prostřednictvím Součka přenášela na skupinu „Předvoj“ (partyz.hnutí). Pro podezření z účasti na této akci byl i Souček vyšetřován a zajištěn až do konce války. Se Součkem byl zatčen Prošek a Kotík. Toto zatčení mělo za následek určité omezení činnosti z opatrnosti, aby nebylo příčin k dalším zatýkáním a případně k úplné likvidaci celé akce podpůrné. V této době začal na pošt. úřadě listonosř Tejnský spočítat sám, a později za podpory ostatních nřítit korespondenci adresovanou Gestapu a četnickým stanicím. Většinou šlo o anonymní dopisy, které ale mohlo přinést mnoho zla, Bohužel bylo nutno tyto dopisy ihned ničit, takže není možné dnes pisatele odhaliti.

V roce 1944 byl navázán styk s ilegální ~~komunistickou~~ org. kom. M mládeže v Litovicích, vedenou Fraňou a Hrzalem. V roce 1945, kdy již po úspěšné lednové ofenzíve Rudé armády a dalším pronikání záp. spojenců do Německa, ničení zbrojního průmyslu náslety, byl osud říše otázkou jen krátké doby, bylo podnětem k tomu, aby i zde byly vykonány přípravy k osvobození a převzetí moci národním výborem.

Situace zde v Hostivici byla stížena o to, že jsme byli přímo v něm. vojenském táboře, neboť v hostivici U koruny, san. parku a v Děl. domě v Litovicích byla vojenská posádka v síle asi 600 mužů. Blízké letiště také situaci stěžovalo, neboť bylo zcela jisté, že by při nějaké nepředložené akci aneb i při prozrazení příprav, mělo by za následek vraždění, obsádn a ničení obce. Toho bylo nutno se vyvarovat. Proto byly události, ohlašující již brzký konec našeho utrpení, sledovány co nejpozorněji, a dle toho se zařizován další postup. V březnu 1945 na schůze Vágner-Veselý Leop.-Figar byl dán podnět založení bojové a pořádkové pohotovosti a vyzvání zástupci Sokola (Fr. Hofman), Orla (Anděl), Kuratoria (Kopsjtko), aby vybrali z členstva pro tuto službu spolehlivé a dle dodaných zpráv bylo dále poslouchávali důležité rozhovory a dle dodaných zpráv bylo dále postopováno. V dubnu započato se politickou výstavbou N.V. Svolána po dohodě Vágner-Jakl, do níž přizván V. Stehlík, aby bylo zjištěno, zda zde nepracuje mimo skupinu zde uvedenou nějaký další, aby se mohla přece sjednotit a neplýtvat silami. Při schůze konané v besídce na zahradě ve mlýně, bylo zjištěno, že zde v Hostivici není žádný jiný útvar a rozhodnuto vydat letáček na maj. domů v H Hostivici, Litovicích, Břevč. a Jenečku, který v heslech vyzval ke svornosti, pořádku a uchránění zásob před nacisty. Leták vydán a tato výzva splnila svůj účel. Ilegální výbor byl 20.4. složen z těchto občanů: Figar Štěp.-Vágner-Veselý L. Jakl-Stehlík-farář F.K. Hájek-Tejnský-Anděl, Fr. Kubr, J. Hrabák a Hekl K. Tento NV unesl se, aby bylo navázáno spojení a Litovicemi, neboť máme zájem společný. Podmínka NV Litovic byla, že povede akce sám. Aby Hostivice vyslali jen zástupce. NV Hostivice, aby neprotahoval jednání, neboť bylo žádoucí, aby akce příprav probíhala co nejrychleji, unesal se likvidovati a každý člen se zaručil, že jest i nadále k dispozici. Jako zástupce vyslán Stehlík Václav, který po jednání v Litovicích vyžádal si dalšího zástupce a určen Jakl. Ve schůzi konané v bytě br. Vlecha v Litovicích, bylo dohodnuto, aby společný nář. výbor pro Hostivici-Litovice byl 11 členů a zvoleni:

- předseda Vlach Litovice
- Místopř. Stehlík Hostivice
- Jakl Novák
- Tejnský Hájek
- Klecan Litovice
- Břihoda Čížek
- Thoma Pšenická

V dalších schůzích, konaných ve mlýně a na řadě v Hostivici učiněny všechny přípravy, aby události, které se střídalily a kvapem do-

**Přehled**

o činnosti ilegální organizace komunist. strany v Litovicích.

17.III.1939- Zatčeno 7 soudruhů, členů obecního zástupitelstva, kteří byli vybráni členstvovými dle kandidátních listin.

Duben 1939 - V důsledku toho příkročeno k zakládání ilegálních pětáků:

- 1./Boček Karel st., Bočková Jindra, Boček Karel ml., Žižka
- 2./Klecanová Růžena, Břihoda Ant., Baroš Frant., Novák Jiří, Vlach Joz
- 3./Klecan Jaroslav, Lang Bohuslav, Langová Marie, Vlach Bohumil, Novotný František.

\*ako hlavní činnost byla rozšiřování tajně vydávaných časopisů, letáků, provádění agitace ústní, konání sběrek pro zatčene a pod.

Později byli z vězení propuštěni dříve zajištěni soudruzi a to: Pachman Jaroslav, Fajma Václav, Břihoda Antonín, Vlach Bohumil, Háček Tomáš, Lang Bohuslav, Vaněk Karel, 22 taktických důvodů nezúčastniteli se této jmenování politického života a činnosti v místě, neboť se předpokládalo a zcela správně usouvalo, že jsou pod policejním dozorem. Jsme však přesvědčeni, že svojí prací a povinností konali v záležitostech.

1940-1942: Následkem uvěznění zhoršil se stav s. B. Vlecha, takže tento zemřel 20.10.1940 doma. Soudruh Frant. Novotný zatčen v továrně Walter, při známých vyprovozkových událostech a zemřel 1. list. 1942 v Mauthausenu. Následov la strážník persekuce všeho obyvatelstva. Činnost byla omezena.

1943 Dne 23. a 24. února 1943 zatčeni byli Gestapem s. B. Boček Karel s celou rodinou a s. Lang, druhý den rano z Litovic. Největší jím byl rozkraden a neuvědomit zabaven. Dne 8./5./1943 vrátili se Boček K. ml. z vazby dom a zahájil činnost mezi mládeží, tenkrát pracující pod pláštěkem Kuratoria. Německé policii požadová se najítli s. Jaroslava Klecana, který po pádu Francie dostal se do Německa a nějaký čas pracoval v Praze a březnu 1943 byl jmenován soudruh v Berlíně popraven.

1944. Po těchto strážních byli jsme nuceni přeskupit naše skupiny a utvořily jsme tuto pětku: Klecanová Růžena, Břihoda Antonín ml., Vlach Jozef, Klecan Bohumil, Boček Karel ml., Velice nám byl nápomocen štáb. strážník Frant. Kotík z čet. stanice Hostivice. Dále došla zpráva, se dne 1./5./1944 zemřel v koncentračním táboře s. Boh. Lang./ Micheln, Muhlhausena zpráva že s. Žižka přišel o život při vyšetřování. V tomto roce byl zatčen též s. Kotík pro činnost na letišti. \*Navázáno spojení se skupinou mládeže Praha-Hrzal.

**Přehled činnosti ilegální skupiny komunistické organizace mládeže v Hostivici a Litovicích**

Soudruzi Václav Fráňa a Karel Boček se zavázali nás asi před 2 roky do ilegální činnosti Ft. J. Hrzala Ladislava, Pergla Jiřího a Míše Karla, všichni z Litovic/. Dočelví nám časopisy: Rudé právo, Předvoj, Bol mládež, Plamen svobody, vydávané v Praze. Dále četli od Marx, Lenina a Stalina. Dali nám k dispozici ilegální knihovnu, kde bylo 80 knih od Engelse, Marxe, Lenina, Ernaburga, Veseleody Ivanova, Ostrovského, Štolky, Agona Kyla, Konradu Heidenra, Jena Kely. Došli jsme přesně instrukce, jak organizovat mládež a jak provádět činnost. Na základě těchto instrukcí jsme utvořili místní velení. Ke krytí naší činnosti a k získání vlivu na širší okruh mládeže utvořili jsme místní Kuratoria pro výchovu mládeže při DŮ. Styk se stranou opatřovali Fráňa Václav a Boček Karel. Vedoucí zdejšího odboje jsem byl já, Hrzal Ladislav. Vedoucí, kteří si organizovali úřední družstva byli: Pergl Jiří, Háček Karel, Neuman Jindřich, Semerád Rudolf, Prokop Sl., Boček Karel ml vlastní družstvo v Praze ve své třídě. Pergl Jiří opatřil styk a vojenskou organizaci v Praze prostřednictvím svých spoluprádců Schmidta Karla z Prahy XII./Ayana zastřeleného poplukovníka/ a Bohovského Jaroslava z Prahy VII./Ayana zastřeleného Bohovského J., ilegálního pracovníka, který byl zastřelen pro přeochování větší množství stříelných zbraní.

- Členové družství: Houba H., Nováček J., Kinkor V., Strašlípka S., Strašlípka J., Hráček Sl., Vrzák Jan., Čáslavský M., Fonek J., Suchý R., Suchý J., Figar Štěpán, Dokanický Ol., Sloup J., Kozák V., Bureš J., Bláha J., Botcha F., Pšovský F., Malík K., Zvěra M., Valtr K., Pistorius K., Foubří J., Sicha J., Adam M., Kubišta M., Šimpek J., Havlíček J., Kocourek J., Mareček V., Purns J., Houška J., Vengner L., Hrbek J., Felc Zd., Felc J., Sýkora J.

- Vlastní činnost: 20 kg masa, selámu, 200 kg ovoce, 5 kg tuků, 10 kg sucharů, menší množství polévatin a kuřiva Poučito: na výživu ilegálních pracovníků, skrývajících se před Gestapem zadržky do koncentračního tábora a na Pankrác /ovoce/ dle do koncentračního tábora v Pomořanech na zřezou J. Burcové. Shromážděná peněz: novínové přispěvky, člen 10 K a vedoucí 20 K týdně Poučito: 3 000,- K na obhajobu ilegálního pracovníka v Praze/, pomocná Práha/, zakoupena motorka, kupován benzín a potraviny. Zbytek 2 600,- K převeden do pokladny Svazu české mládeže v Hostivici - Litovicích.

**Skrývání ilegálních pracovníků:** pokračují do u Václav /Fráňa/ a Libaně, Václava Trnka z Bohic a po dobu 2 mř, Jaroslava Vychlého z Prahy, odsouzeného k trestu smrti, nyní člena redakce v Mladé frontě, 3 ruské vojáky /opatřeni štátem/ a akce Tretjakov Václ., Hrochův Janke a Gavrilek Jana /pomocníci SS z Ruzyněského letiště, obulna protile. dělostřelci/ Byli zavlečeni Němci při útěku a domovní sloužit v ohradě. Ukryvali jsme je v kuratorní chatě na Kašské, okremňho pověřene Kuratoria Vlastimila Loranca jsme získali pro spolupráci. Zároveň obstarával Boček Karel, který byl při jedné cestě zadržán, po přestělově zatčen a četnickým z Chumový i se třemi Rusy přečlen Gestapu. Gestapem byl Boček Karel, který byl již jednou zavřený pro politickou činnost svého otce a své na tky, poslán do Kerazína a po vyšetřování odsouzen k trestu smrti. Po této akci Jar. Hrbek, Hrzal Ladislav a Fráňa Václav přešli do ilegality.

Politické přednášky a schůzky: všechny družiny pořádá jednou týdně přednášky v duchu socialismu a internacionálního. Konány byly v Sokolovně a pro vedoucí v sokolovně byt u Hrzala.

Bojové cvičení a výcvik: výcvik v sečtení se stříelnými zbraněmi, teorie a po získání 3 pistolí praxe. Bojové cvičení prováděná jako hry Kuratoria v Sokolovně a v přírodě na Podkoci.

Motorová vozidla: jedno soukromé motorové kolo Ž, jednak kolektivní motorka, kupena za společné peníze, jedna policejní motorka ukradená policejním orgánem.

Pozáit: k větvku 15 Hráček v jízdně na motorových vozidlech Letáky a politická literatura Čyžbunsky rozmnožovány pro místní i pražskou potřebu /bojky odpora - illeální závědní výbory/

Bojové akce: akce proti výkladu ligu proti Bolševismu a proti protisovětské výstavě v Rybáčku v Praze. Spoluúčast osobní a došdní tržnicových a zápalných bomb vlastní výroby - směsí elektronové a elektronthermitové a kyselinovým zapalovačem/. Došlo 10 do Prahy podnikání a nízi akce proti vojenskému transportu a zneškodnění pověřence Kuratoria J. Ryby na Kladně pomocí zápalné a pikéřodraselné směsi v hromadětu. Při akce nebyla, prohledán zlímk V. Fráňovi a jen zlézkom Vlastimila Loranca se zachráněný před prozrazením. Přednáška předčasně ukončena /člci ok broncování/. Akce v Lacerat při projevu \*0-0-0 mládež, rozcházení se Poučito hromadětu.

Akce proti dopravě: připravovány odřizmiti Prahy všech železnic. Ze současných 10 akcí úspěšně provedeno 3 akce. Vykolejen vlak i v ravného Ujezda na třetí kolej - Kašice. Práha, Hrzal, výrobkování kolektivně poprazena trat mezi Hostivicemi a Řepy, popražen trat Dřánky - Praha, porušena trat Praha - Jizeň /překážka na trati/.

